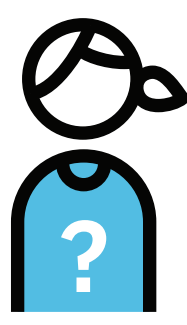
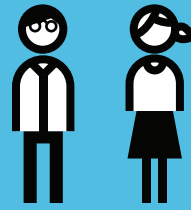

1 Kim jest nauczyciel przedmiotów artystycznych?

Nauczyciele muzyki i plastyki w polskich szkołach podstawowych i gimnazjalnych to osoby doświadczone i najczęściej zaangażowane w swoją pracę, ale nie zawsze optymalnie do niej przygotowane w trakcie swojego kształcenia. Skutkuje to dosyć tradycyjnymi sposobami nauczania, brakiem współpracy z instytucjami kultury, przypadkowością wydarzeń kulturalnych obecnych w szkole.

W polskich szkołach podstawowych i gimnazjalnych plastyki i muzyki uczy doświadczeni stażem pedagodzy.

57%

z nich pracuje w zawodzie nauczyciela ponad 20 lat

27%

pracuje w zawodzie nauczyciela od 10 do 20 lat

Plastyka i muzyka jest dla wielu nauczycieli przedmiotem dodatkowym i podejmowanym na późniejszych etapach kariery, nieraz w ramach „uzupełniania etatu” i „łatania godzin”.

Co trzeci nauczyciel uczący dziś plastyki i muzyki zaczynał swoją karierę od nauczania innych przedmiotów.

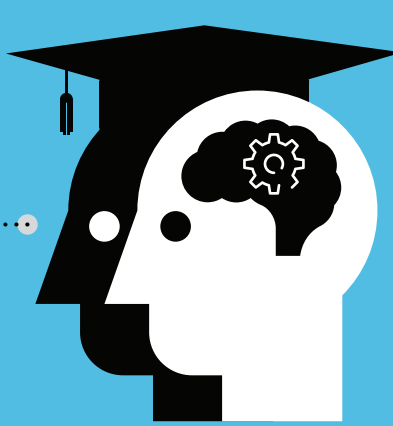

Stosunkowo duży jest odsetek nauczycieli muzyki i plastyki, którzy wykładają te przedmioty od niedawna: co piąty prowadzi tego rodzaju zajęcia krócej niż 5 lat.

Nauczyciele przedmiotów artystycznych mają bardzo zróżnicowane wykształcenie. Rzadko są jednak absolwentami wyższych szkół artystycznych czy czynnymi artystami.

13%

kończyło wyższe uczelnie artystyczne

40%

nauczycieli plastyki i muzyki ukończyło kierunki studiów niezwiązane z kształceniem artystycznym i musiało je uzupełnić poprzez kursy kwalifikacyjne, studia podyplomowe, kursy doszkolające

Wielu nauczycieli stara się prowadzić atrakcyjne lekcje, ale brakuje im często wiedzy, wyobraźni i kontaktu z innymi osobami prowadzącymi tego typu przedmioty, metodykami czy artystami, aby te dobre chęci stawały się rzeczywistością

Analiza wypowiedzi nauczycieli muzyki i plastyki na forach internetowych wskazuje, iż są oni zainteresowani stałym podnoszeniem atrakcyjności zajęć.

Najważniejszym internetowym źródłem materiałów i pomocy dydaktycznych dla nauczycieli muzyki i plastyki nie są portale edukacyjne ani publiczne repozytoria, ale popularne serwisy, takie jak YouTube czy Chomikuj.pl

Jedynie od 2 do 5% nauczycieli korzysta regularnie z takich stron, jak Muzykoteca Szkolna, FilMOTEKA Narodowa lub repozytoriów cyfrowych tworzonych przez instytucje kultury i biblioteki.

z YouTube korzysta regularnie prawie 30% nauczycieli, a dalsze 50% używa go od czasu do czasu.

Współpraca szkół z instytucjami kultury i organizacjami pozarządowymi jest rzadka i mało systematyczna. Konkurencją dla niej są słabej jakości „produkcje artystyczne” wystawiane w szkołach przez podmioty komercyjne.

11%

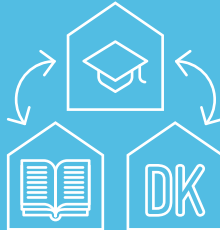
szkół informuje na swoich stronach internetowych o systematycznym podejmowaniu współpracy z instytucjami kultury lub organizacjami pozarządowymi zajmującymi się edukacją kulturalną

Najczęstszą formą współpracy są jednorazowe wizyty w muzeach historycznych (skanseny, muzea archeologiczne, muzea prezentujące sztukę dawną, zamki i pałace), którym nie towarzyszą dodatkowe zajęcia, warsztaty czy spotkania z artystami

Niski poziom współpracy pomiędzy nauczycielami muzyki i plastyki a instytucjami kultury potwierdzają badania ankietowe.

Stała współpraca dotyczy zwykle tylko dwu rodzajów instytucji: bibliotek oraz centrów i domów kultury

50%

nauczycieli muzyki i plastyki systematycznie współpracuje z tego typu instytucjami

Według badań ankietowych ważnym aspektem pozalekcyjnych form edukacji kulturalnej jest obecność wydarzeń kulturalnych w obrębie szkoły, takich jak: koncerty, wystawy, prezentacje i pokazy.

36%

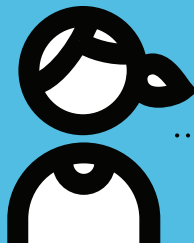
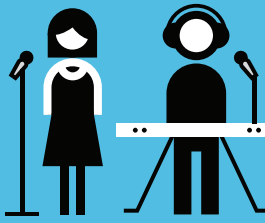
szkół traktuje takie wydarzenia jako stały element życia szkoły

50%

szkół organizuje tego typu wydarzenia okazjonalnie

Analiza stron internetowych pokazuje jednak, że tego rodzaju przedsięwzięcia realizowane przez zewnętrzne podmioty mają często przypadkowy charakter i niski poziom artystyczny.

W szkołach usługi kulturalne świadczone są bardzo często przez podmioty komercyjne.

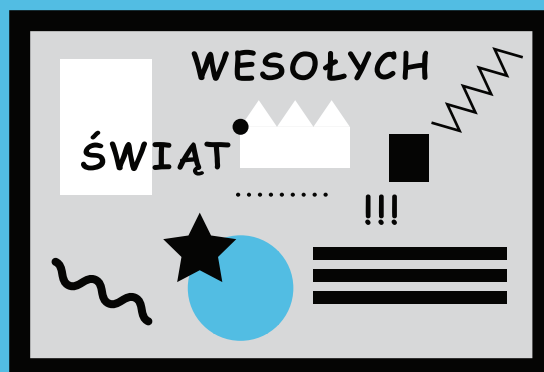

„grupy rekonstrukcyjne organizujące pokazy „żywej historii” (najczęściej są to pokazy zbroi, walk rycerskich); lokalne zespoły muzyczne (zazwyczaj duety: muzyk grający na keyboardzie i śpiewająca wokalistka), przygotowujące programy w postaci wiązańek pieśni narodowych lub rozrywkowych na zadany temat.

”

Ikonaosfera polskich szkół jest bardzo tradycyjna i zuniformizowana, a pracę nauczycieli plastyki i muzyki w dużej mierze narzuca rytm tradycyjnych szkolnych świąt i uroczystości.

Dominuje tradycyjna estetyka szkolna:

- Tablice korkowe lub piłśniowe z przytwierdzonymi gazetkami lub pracami uczniów
- Niestaranne wykonanie, bez dbałości o detale
- Brak całościowej koncepcji prezentacji
- Wizualny chaos

Rekomendacje

- Uelastycznienie zasad powierzania nauczania przedmiotów artystycznych, także tych pozalekcyjnych, profesjonalnym muzykom i plastynom, oraz rozwiązanie problemu „łatania etatów”, skutkującego powierzeniem osobom nieprzygotowanym lub nauczycielom pracującym w kilku różnych szkołach jednocześnie
- Zaproponowanie systemowego rozwiązania umożliwiającego nauczycielom przedmiotów artystycznych stałe podnoszenie kompetencji, m.in. z zakresu nowych metod pracy i współczesnych trendów w tworzeniu sztuki.
- Stymulowanie współpracy pomiędzy nauczycielami plastyki i muzyki a instytucjami kultury, artystami i animatorami kultury.
- Stworzenie platformy do komunikacji i spotkań służących wymianie wiedzy i doświadczeń między nauczycielami oraz prezentowania przykładów udanych lekcji i narzędzi do ich tworzenia.

Informacja o badaniach

Badania nad konsekwencjami wprowadzania nowej podstawy programowej w zakresie muzyki, plastyki i przedmiotów artystycznych prowadzono na zlecenie MKiDN w 2013 i 2014 roku. Badania składały się z czterech etapów:

1. analiza ilościowo-jakościowa szkolnych stron internetowych (ogólnopolska próba losowa, 250 szkół podstawowych i gimnazjalnych)
2. analiza jakościowa internetowych forów dyskusyjnych dla nauczycieli muzyki i plastyki
3. sondaż wśród nauczycieli muzyki i plastyki (ogólnopolska próba szkół podstawowych i gimnazjalnych, 965 nauczycieli)
4. wywiady pogłębione z nauczycielami muzyki i plastyki (25 nauczycieli reprezentujących szkoły podstawowe i gimnazjalne z miejscowości o różnej wielkości)

Autorzy badań:

Marek Krajewski
(krajak@amu.edu.pl)

Filip Schmidt
(schmidt.filip@gmail.com)

Projekt:
piotrekchuchla.com

Infografika dostępna jest na licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa 3.0 Polska

Badanie zostało sfinansowane ze środków finansowych MKiDN

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.